Մ.Գ. ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

ՀՀ ԳԻՏՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ
Մ. ՔՈԹԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՏՆՏԵՍԱԳԻՏՈՒԹՅԱՆ ԻՆՍՏԻՏՈՒՏ

Մ. Գ. ՄԱՆՈՒՉԱՐՅԱՆ

ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆՈՒՄ

ԵՐԵՎԱՆ
ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատարակչություն
2019

ՀՏԴ 368.5
ԳՄԴ 65.271
Մ 287

Տպագրվել է ՀՀ ԳԱԱ Մ.Քոթանյանի անվան տնտեսագիտության ինստիտուտի գիտական խորհրդի որոշմամբ:

Մասնագիտական խմբագիր՝ տ.գ.դ., պրոֆեսոր **Ռ. Ն. Սարինյան**

Մանուչարյան Մ. Գ.

Մ 287 Գյուղատնտեսության ապահովագրության հիմնախնդիրները Հայաստանի Հանրապետությունում / Մ. Գ. Մանուչարյան. -Եր.: ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2019. -256 էջ:

Գիրքը նվիրված է ՀՀ գյուղատնտեսության ապահովագրության հիմնախնդիրներին: Գյուղատնտեսության ապահովագրության միջազգային փորձի քննարկմամբ ներկայացվել են տեղայնացման հիմնախնդիրները ՀՀ-ում, գյուղատնտեսական մշակաբույսերի բերքի և կենդանիների ապահովագրության կիրառելիությունը գյուղատնտեսական ռիսկերի կառավարման գործում, ինչպես նաև առաջարկվել են գյուղատնտեսության ապահովագրության ներդրման ու զարգացման ուղիները ՀՀ-ում:

Գիրքը կարող է օգտակար լինել գյուղատնտեսության ապահովագրություն իրականացնող ապահովագրական ընկերությունների, ագրարային ոլորտի մասնագետների, գյուղատնտեսության ոլորտի հետ առնչվող անձանց, ասպիրանտների, մագիստրանտների և ուսանողների համար:

ՀՏԴ 368.5
ԳՄԴ 65.271

ISBN 978-5-8080-1381-0
© ՀՀ ԳԱԱ «Գիտություն» հրատ., 2019
© ՀՀ ԳԱԱ Մ. Քոթանյանի անվ. տնտեսագիտության ինստիտուտ, 2019

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ՆԵՐԱԾՈՒԹՅՈՒՆ 5

ԳԼՈՒԽ 1. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆԸ, ԱՌԱՆՁՆԱՀԱՏԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԸ ԵՎ ԱԳՐԱՐԱՅԻՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒՄԸ

1.1. Գյուղատնտեսության ապահովագրության ձևավորումը և առանձնահատկությունները ՀՀ-ում 10

1.2. Ագրարային համակարգի ռիսկերի դրսևորման ձևերը և դրանց էությունը..19

1.3. Գյուղատնտեսության ապահովագրական շուկայի կայացման մեթոդաբանությունը 43

ԳԼՈՒԽ 2. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՐՁԸ ԵՎ ՏԵՂԱՅՆԱՑՄԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ

2.1.Գյուղատնտեսության ապահովագրության միջազգային փորձի վերլուծությունը 73

2.2.Գյուղատնտեսության ապահովագրության ներդրման անհրաժեշտությունը ՀՀ-ում 88

2.3.Գյուղատնտեսության ապահովագրության ներդրմանը խոչընդոտող գործոնները և խթանման հնարավորությունները 101

ԳԼՈՒԽ 3. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄՇԱԿԱԲՈՒՅՍԵՐԻ ԲԵՐՔԻ ԵՎ ԿԵՆԴԱՆԻՆԵՐԻ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆՆ ՈՒ ԴՐԱՆՑ ԿԻՐԱՌԵԼԻՈՒԹՅՈՒՆԸ ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՌԻՍԿԵՐԻ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԳՈՐԾՈՒՄ

3.1. Գյուղատնտեսական մշակաբույսերի բերքի և կենդանիների ապահովագրության հետ կապված ռիսկերի կառավարման ընդհանուր բնութագիրն ու խնդիրները ՀՀ-ում 115

3.2. Գյուղատնտեսական մշակաբույսերի բերքի ապահովագրությունը և դրանց ռիսկերի կառավարումը 127

3.3. Գյուղատնտեսական կենդանիների ապահովագրությունը և դրանց ռիսկերի կառավարումը 142

ԳԼՈՒԽ 4. ԳՅՈՒՂԱՏՆՏԵՍՈՒԹՅԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹՅԱՆ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԵՎ ԶԱՐԳԱՑՄԱՆ ՈՒՂԻՆԵՐԸ ՀՀ-ՈՒՄ

4.1. Գույքային ապահովագրությունը և ներդրման անհրաժեշտությունը ՀՀ ագրարային ոլորտում 153

4.2. Գյուղատնտեսության ապահովագրության ներդրման և զարգացման ուղիները ՀՀ բուսաբուծության ոլորտում...171

4.3. Գյուղատնտեսության ապահովագրության ներդրման և զարգացման ուղիները ՀՀ անասնաբուծության ոլորտում..197

4.4. Գյուղատնտեսության ապահովագրության իրականացման համար առաջարկվող ինստիտուցիոնալ համակարգը 225

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԵՎ ԱՌԱՋԱՐԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ...236

ՕԳՏԱԳՈՐԾՎԱԾ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ.....................247